

УДК 001.11

Наталія Євтушенко
ORCID iD 0000-0002-5835-2960

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри природничо-математичних дисциплін
та методики їх викладання,
Чернігівський інститут післядипломної педагогічної
освіти імені К. Д. Ушинського,
вул. Слобідська, 83, 14000 м. Чернігів, Україна
env_2006@ukr.net

ДЕФІНУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ У НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ І РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

У запропонованій статті розглядається проблема розвитку системи підвищення кваліфікації вчителів у післядипломній освіті України і Республіки Польща. Описуються цілі освітнього процесу системи підвищення кваліфікації педагогів на сучасному етапі розвитку цих країн. Окреслюються можливості впровадження позитивного досвіду професійного вдосконалення польських вчителів. Автор акцентує увагу на важливості дефінування системи підвищення кваліфікації педагогів – однієї з ланок неперервної освіти фахівців, яка здійснює значний внесок в економіку будь-якої держави.

Ключові слова: вчитель; післядипломна освіта; система підвищення кваліфікації вчителів; професійне вдосконалення вчителів у Республіці Польща.

Вступ. Система підвищення кваліфікації вчителів – це важливий соціально-економічний ресурс відтворення людського капіталу, ефективного соціального, економічного, духовного та політичного розвитку країни. Звернення уваги на визначення сутності цього виду післядипломної педагогічної освіти сприятиме вирішенню першочергової задачі щодо забезпечення неперервної освіти і професійного розвитку вчителів, висока кваліфікація й компетентність яких є запорукою якісної шкільної освіти та вдалої розбудови нової української школи. Нова школа потребує нового вчителя, який зможе стати агентом змін (Концепція нової української школи).

Теоретичні основи розвитку системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів висвітлені у фундаментальних працях В. І. Бондаря, В. П. Киркалова, М. Ю. Красовицького, С. В. Крисюка, Ю. М. Кулюткіна, М. В. Кухарева, В. І. Маслова, В. О. Онушкіна, Н. Г. Протасової, О. П. Тонконової, П. В. Худоминського, Т. І. Шамової. Питання організації навчального процесу в системі підвищення кваліфікації вчителів перебували в центрі наукової уваги Є. М. Бачинської, Н. І. Білик, С. А. Болсун, К. В. Гораш, А. М. Зубка, С. В. Ковальової, С. В. Королюк, О. М. Самойленка, І. І. Сотніченко, Н. М. Чепурної.

Сьогодні одним із шляхів модернізації системи підвищення кваліфікації вчителів в Україні є впровадження зарубіжних досягнень в освітній сфері у контексті розвитку нашої держави як

європейської з урахуванням процесів глобалізації, інтеграції, інформатизації суспільства (Ognevuyk V., Sysoieva S., 2015), що викликають глибокі цивілізаційні зміни та не можуть не позначитися на вимогах до професійного рівня вчителя. Особливе значення мають узагальнюючі дослідження, що презентують різні аспекти розвитку освіти в контексті євроінтеграційних процесів в Україні (Гриневиц Л. М., 2015).

З огляду на це значний інтерес має досвід Республіки Польща як члена європейського освітнього простору і країни, яка за досить короткий час спромоглася на практиці досягти вагомих позитивних зрушень у здійсненні реформи педагогічної освіти. Водночас системи підвищення кваліфікації вчителів у післядипломній освіті України та Республіки Польща до цього часу не були предметом порівняльного аналізу науковців. У зв'язку з цим важливого значення набуває дослідження системи професійного вдосконалення вчителів Республіки Польща та її порівняння з досвідом організації системи підвищення кваліфікації в післядипломній освіті педагогів України.

Мета статті – здійснити аналіз поглядів на систему підвищення кваліфікації вчителів як наукову категорію в педагогічній літературі України та Республіки Польща.

Основні підходи в дефінуванні системи підвищення кваліфікації педагогів у післядипломній освіті України та Республіки Польща.

Система підвищення кваліфікації вчителів у післядипломній освіті України є однією зі складових неперервної освіти педагогічних працівників. Вона має на меті забезпечити кожному освітянину можливість поглиблення, розширення й оновлення професійних знань, умінь і навичок, підвищення рівня кваліфікації та професійної компетентності відповідно до сучасних вимог суспільства й особистісних потреб фахівця, вдосконалення його наукового і загальнокультурного (загальноосвітнього) рівня, стимулювання розвитку творчого та духовного потенціалу.

Підвищення кваліфікації вчителів – це найпоширеніший вид післядипломної педагогічної освіти, обов'язковий для проходження кожним педагогічним працівником не рідше одного разу на 5 років, тобто в середньому приблизно 8-10 разів за увесь період професійної діяльності. Завдяки існуванню такого виду додаткової освіти здійснюється відновлення й поглиблення отриманих раніше професійних знань, удосконалення ділових якостей працівників, задоволення їхніх освітніх потреб, пов'язаних із професійною самореалізацією (Чернишова Є. Р., Гузій Н. В., Ляхощкий В. П. та ін., 2014).

Забезпечення підвищення кваліфікації вчителів відбувається завдяки мережі навчальних закладів – інститутів та академій післядипломної освіти, а також спеціалізованих підрозділів вищих навчальних закладів. Окрім того, допомога вчителю надається в методичних кабінетах, що працюють у містах, районних центрах, об'єднаних територіальних громадах. Однією з форм підвищення кваліфікації в міжкурсовий період є також самоосвіта і самовдосконалення вчителів.

Змістовний аналіз поняття «підвищення кваліфікації» доводить, що цей термін у вітчизняній науковій літературі часто ототожнюється із приведенням педагогічних знань, умінь і компетентностей у відповідність до вимог щодо модернізації системи освіти (Швидун В. М., 2013). У цьому випадку йдеться про досягнення особистістю бажаних професійних характеристик на певному проміжку часу. Більш широкими за значенням є визначення підвищення кваліфікації фахівців як покликання реалізувати принцип «навчання впродовж життя» або «неперервного навчання» (Швидун В. М., 2013), складової загальної системи безперервної освіти особистості (Кремень В. Г., 2008), що дозволяє вчителю підвищувати свій професійний рівень протягом усього періоду педагогічної діяльності. У нормативних документах поняття «підвищення кваліфікації» визначається як набуття особою нових та / або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань (Закон України «Про освіту»).

Узагальнення сучасних наукових поглядів на підвищення кваліфікації вчителів як систему потребує звернення до поняття «система». Систе-

ма (грец. *systema* – складене з частин, з'єднане) – категорія, що визначає об'єкт, організований у якості цілого, де енергія зв'язків між елементами системи перевищує енергію зв'язків з елементами інших систем (Грицанов А. А., Абушенко В. Л., Евелькин Г. М. та ін., 2003, с. 915).

Система підвищення кваліфікації є підсистемою більш складної системи післядипломної педагогічної освіти, яка, у свою чергу, має такі компоненти: цілі діяльності, що детермінуються вимогами суспільства до школи; зміст освіти; організаційні форми, методи роботи з педагогічними кадрами; умови, які забезпечують нормальне функціонування системи; органи управління, науково-методичне забезпечення, навчально-матеріальна база; результати функціонування. Аналіз розвитку цих компонентів, що забезпечують цілісність системи, оптимальність її функціонування, комплексне вдосконалення, визначають тенденції розвитку освітньої галузі (Дробноход М. І., Крисюк С. В., Дмитренко Г. А. та ін., с. 12).

Натомість польські дослідники виокремлюють інші підходи в дефінуванні підвищення кваліфікації педагогів у післядипломній освіті й використовують термін «система професійного вдосконалення вчителів» (пол. *systema doskonalenia nauczycieli*), що, на нашу думку, більш точно окреслює сутність досліджуваного явища. Дефініція «система професійного вдосконалення вчителів» у польському варіанті близька до поняття «післядипломна освіта» в українському науковому просторі – «набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду» (Закон України «Про освіту»).

На думку польських дослідників А. Крул і Т. Мішке, професійне вдосконалення є невід'ємною складовою розвитку педагога. Найчастіше його ототожнюють із навмисним, спланованим і безперервним процесом навчання, що полягає у збільшенні та зміні професійної компетентності й кваліфікації, розвитку універсальної особистості. Цей процес організовується і здійснюється як спеціалізованими закладами, так і в процесі самоосвіти та самовдосконалення, розпочинається із прийняттям рішення про вибір професії й триває протягом усього періоду діяльності (Król A., Miszke T., 2013).

Педагогічний словник-лексикон (українсько-англійсько-польський) визначає вдосконалення вчителів (пол. *doskonalenie nauczycieli*) як важливу складову системи позашкільної підготовки педагогів, яка полягає в наданні допомоги фахівцям-початківцям у період професійної адаптації, актуалізації знань із педагогіки та предмета викладання під час самостійної професійної діяльності, ознайомленні з новими здобутками науки, допомозі в розширенні або заміні спеціалізації, організації різних форм індивідуальної або колективної самоосвіти вчителів, наданні допо-

моги в самостійній дослідній праці (Василюк А., Танась М., 2013, с. 200).

Професійне вдосконалення вчителів у Польщі може здійснюватися в інституціях зовнішніх (позашкільне вдосконалення), за місцем роботи педагога та індивідуально в якості самоосвіти (Król A., Miszke T., 2013).

Зокрема, завдяки функціонуванню курсів підвищення кваліфікації створюються широкі можливості щодо розвитку теоретичних і практичних навичок польських педагогів. Більшість із цих курсів підтримує розвиток учителів у напрямі реалізації інструментальних цілей освіти, що досягається впровадженням перевірених методик професійної практики (технічна підготовка, виховничо-опікунські навички і компетентності, психолого-педагогічна підготовка, компетентності в галузі інформаційних технологій).

Серед принципів освітньої діяльності, які беруться до уваги в роботі спеціалізованих установ із підвищення кваліфікації вчителів у Республіці Польща, виокремлюють взаємозв'язок теорії і практики, змінюваність, різноманітність форм, безперервність, багатовимірність, багаторівневість, відкритість (Buczowska-Gola M., 2000).

У новому педагогічному словнику польський дослідник В. Оконь (W. Okon) визначає поняття «система» як «сукупність елементів і зв'язків, а також залежностей між ними, що утворює окреслену цілісність статичного або динамічного характеру» (Okon W., 2001, s. 377). Гнучкість і мобільність елементів та зв'язків у системі підвищення кваліфікації вчителів дозволяє швидко реагувати на виклики сучасності. Система у своєму сталому розвитку постійно перебуває під впливом різноманітних умов і чинників, які характеризуються динамічністю й залежністю від суспільних змін.

У цьому сенсі під час удосконалення системи підвищення кваліфікації українських учителів логічним є звернення до досвіду польських колег, пов'язаного із внесенням змін до навчальних програм, модернізацією професійної підготовки та неперервної освіти педагогів. Зазначені зміни стали відповіддю на динамічний розвиток економічної й технічної галузей Республіки Польща в руслі науково-технічного прогресу в європейській та глобальній площинах. Наслідком такого швидкого і всебічного розвитку є підвищення професійних вимог (необхідність здобуття нових навичок для нових робочих місць), зростання професійної та географічної мобільності працівників і роботодавців, яка більше не обмежується місцевим, регіональним або навіть національним ринком праці, а охоплює всю Європу і світ (Król A., Miszke T., 2013).

Окрім того, входження Республіки Польща в Європейський Союз зобов'язало уряд країни до імплементації низки освітніх програм, що діють сьогодні в ЄС, зокрема такі як: Лісабонська

стратегія, навчання протягом усього життя – LLL (тривалий термін навчання), адаптація до європейської та національної рамки кваліфікацій, забезпечення якості освіти відповідно до Європейської кредитної системи професійної освіти та підготовки (ECVET).

Виконання вимог вищезазначених освітніх програм є можливим тільки в тому випадку, якщо освітні пропозиції системи підвищення кваліфікації вчителів будуть адаптовані до потреб ринку праці, а стандарти післядипломної освіти належним чином інтегровані і скорельовані. Отже, ми приходимо до розуміння системи післядипломної освіти як «набору стандартів і методів роботи, що регулюють деякі аспекти життя...» (Okon W., 2001, s. 377). Це призводить до визначення досліджуваного явища як результату навчання (знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особистісні якості, набуті у процесі навчання, виховання й розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів)) (Закон України «Про освіту»).

У спільній праці українських і польських дослідників А. Василюк та М. Танась система розкривається як «сукупність елементів, що перебувають у взаємних зв'язках співпідпорядкування й координації і складають певну цілісність» (Василюк А., Танась М., 2013, с. 175).

Поділяючи погляди цих дослідників, розглядаємо систему підвищення кваліфікації вчителів як педагогічну систему (пол. system pedagogiczny), організований об'єкт, що здійснює управління процесом передачі й засвоєння передового педагогічного досвіду, взаємодію між різними взаємопов'язаними структурними компонентами, що об'єднані однією освітньою метою розвитку індивідуальності й особистості вчителя; складна неперервна змінна система управління, що вирішує освітньо-виховні завдання професійного вдосконалення вчителів, за допомогою якої досягаються педагогічні цілі, а саме приведення педагогічних знань, умінь і компетентностей фахівців у відповідність до потреб і вимог сучасного суспільства.

Система підвищення кваліфікації вчителів дедалі більше набуває ознак відкритої, тобто освітньої системи, що дозволяє педагогам за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій самостійно здобувати будь-який рівень освіти та професійної компетентності у вільному часовому режимі шляхом накопичення кредитів (балів) з окремих дисциплін (Мануйлов В., Галкин В., 2001). Одним із завдань відкритої освіти є постійний розвиток основних і додаткових освітніх програм, методів, засобів, технологій відповідно до запитів споживачів, послуг відкритої освіти, а також створення, неперервне поповнення

й оновлення методичного, матеріально-технічного інформаційного та організаційного забезпечення освітньої діяльності (Мануйлов В., Галкін В., 2004).

З досвіду організації польської системи вдосконалення вчителів, для досягнення окреслених цілей необхідною є наявність добре підготовленого викладацького складу, тобто залучення викладачів, які розвиваються й удосконалюються протягом усієї професійної кар'єри. Для якісної підготовки педагога повинні мати доступ до новітніх технологій, машин і устаткування, а також постійно розвивати і вдосконалювати свою педагогічну компетентність (Król A., Miszke T., 2013).

Висновки. Результати теоретичного аналізу наукових джерел із проблеми дефінування системи підвищення кваліфікації вчителів у науковому просторі України і Республіки Польща дозволили сформулювати такі висновки: поняття «система підвищення кваліфікації вчителів» розглядається

досить широко в різних контекстах – неперервний процес, результат освітнього процесу, сукупність структурних компонентів, підсистема системи післядипломної педагогічної освіти тощо.

Систематизація та уточнення авторських дефініцій сприяють збагаченню теоретичного змісту поняття, виявленню нових, перспективних стратегій його розвитку. Проаналізовані трактування дозволили визначити власну позицію, зробити висновок щодо сутності досліджуваного педагогічного явища як педагогічної системи, її здатності постійно змінюватися під впливом суспільних процесів, що надалі потребуватиме додаткового розгляду й уточнення.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні та охарактеризуванні базових понять систем підвищення кваліфікації вчителів у післядипломній освіті України і Республіки Польща.

Література

1. Василюк А. Педагогічний словник-лексикон (українсько-англійсько-польський) / А. Василюк, М. Танась. – Вид. 2-ге, уточ. й доповн. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2013. – 224 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [укл. і гол. ред. В.Т. Бусел]. – Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
3. Гриневич Л. М. Вітчизняна педагогічна теорія про розвиток освіти в Україні у контексті євроінтеграційних процесів / Л. М. Гриневич // Педагогічний процес : теорія і практика. – 2015. – №1–2 (46–47). – С. 5–10.
4. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Концепція нової української школи [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України : Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konceptziya.html> (дата звернення: 01.06.2017). – Назва з екрану.
6. Мануйлов В. Открытое образование: перспективы, рациональность, проблемы / В. Мануйлов, В. Галкин // Высшее образование в России. – 2004. – № 1. – С. 93–103.
7. Післядипломна освіта керівних і педагогічних кадрів: проблеми розвитку : Матеріали звітної наукової конференції 2–3 листопада 1995 р. / Ред. кол. : М. І. Дробноход, С. В. Крисюк, Г. А. Дмитренко та ін. – Київ : УІПККО, 1996. – 279 с.
8. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII // Голос України. – 2017. – № 178-179.
9. Социология : Энциклопедия / Сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко. – Минск : Книжный Дом, 2003. – 1312 с.
10. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / авт. кол. : Є. Р. Чернишова, Н. В. Гузій, В. П. Ляхоцький [та ін.] ; за наук. ред. Є. Р. Чернишової ; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. Освіти». – Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. – 230 с.
11. Król A. Model doskonalenia kadr szkół zawodowych w trzech krajach partnerskich / A. Król, T. Miszke // *Obrazovanie cherez vsju zhizn' : nepreryvnoe obrazovanie v interesah ustojchivogo razvitija*. – 2013. – № 1. – S. 32–36.
12. Buczkowska-Gola M. Wymagając od ucznia, wymagajmy od siebie / M. Buczkowska-Gola // *Edukacja i dialog*. – 2000. – № 119.
13. Ognevyuk V. Training of educational experts in Ukraine: experimental interdisciplinary program / V. Ognevyuk, S. Sysoieva // *The advanced science journal*. – 2015. – № 6. – P. 98–103. doi:10.15550/ASJ.2015.06.098
14. Okon W. Nowy słownik pedagogiczny / W. Okon. – Warszawa : «Zak», 2001. – 468 s.

References

1. Vasyliuk A., Tanas' M. (2013). *Pedahohichnyj slovnyk-leksykon (ukrains'ko-anhlo-pol's'kyj)* [Teaching vocabulary dictionary (English-Ukrainian-Polish)]. Nizhyn: Vydavets' PP Lysenko M. M., 224 (ukr).
2. Busel V. T. (2003). *Velykyj tлумachnyj slovnyk suchasnoi ukrains'koi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv, Irpin': VTF «Perun», 1440 (ukr).

3. Hrynevych L. M. (2015). Vitchyzniana pedahohichna teoriia pro rozvytok osvity v Ukraini u konteksti ievrointehratsiynykh protsesiv [Patriotic Pedagogical Theory on the Development of Education in Ukraine in the Context of European Integration Processes]. Pedahohichnyj protses: teoriia i praktyka, 1–2 (46–47), 5–10 (ukr).
4. Kremen' V. H. (2008). Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of Education]. Kyiv: Yurinkom Inter, 1040 (ukr).
5. Kontseptsiia novoi ukrains'koi shkoly [Concept of a new Ukrainian school]. Available at: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html> (ukr).
6. Manujlov V., Halkyn V. (2004). Otkrytoe obrazovanye: perspektyvy, ratsyonal'nost', problemy [Open education: perspectives, rationality, problems]. Vysshee obrazovanye v Rossyy, (1), 93–103 (rus).
7. Drobnokhod M.I., Krysiuk S.V., Dmytrenko H.A. ta in. (1996). Pislidyplomna osvita kerivnykh i pedahohichnykh kadriv : problemy rozvytku [Postgraduate education in management and teaching staff : developmental problems]: Materialy zvitnoi naukovo konferentsii. Kyiv: UIPKKKO, 279 (ukr).
8. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 roku №2145-VIII [The Law of Ukraine «On Education»] (2017). Holos Ukrainy, № 178-179 (ukr).
9. Hrytsanov A. A., Abushenko V. L., Evel'kyn H. M., Sokolova H. N., Tereschenko O. V. (2003). Sotsyolohiya : Entsyklopediia [Sociology: Encyclopedia]. – Minsk: Knyzhnyj Dom, 1312 (ukr).
10. Chernyshova Ye. R., Huzij N. V., Liakhots'kyj V. P. at al. (2014). Terminolohichnyj slovnyk z osnov pidhotovky naukovykh ta naukovo-pedahohichnykh kadriv pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity [Terminological dictionary on the basics of preparation of scientific and scientific-pedagogical staff of postgraduate pedagogical education]. Kyiv: DVNZ «Universytet menezhmentu osvity», 230 (ukr).
11. Król A., Miszke T. (2013). Model doskonalenia kadr szkół zawodowych w trzech krajach partnerskich [A model for the development of vocational schools in three partner countries]. Obrazovanie cherez vsju zhizn': nepreryvnoe obrazovanie v interesah ustojchivogo razvitija, (1), 32–36 (pol).
12. Buczkowska-Gola M. (2000). Wymagając od ucznia, wymagajmy od siebie [Requiring from the pupil, require from ourselves]. Edukacja i dialog, (119), 123–138 (pol).
13. Ognevyuk V., Sysoieva S. (2015). Training of educational experts in Ukraine: experimental interdisciplinary program. The advanced science journal, (6), 98–103. doi:10.15550/ASJ.2015.06.098 (eng).
14. Okon W. (2001). Nowy slownik pedagogiczny [New pedagogical dictionary]. Warszawa: «Zak», 468 (pol).

ДЕФИНИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ УЧИТЕЛЕЙ В НАУЧНОМ ПРОСТРАНСТВЕ УКРАИНЫ И РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША

Евтушенко Наталия, кандидат педагогических наук, доцент кафедры естественно-математических наук и методики их преподавания, Черниговский институт последипломного педагогического образования имени К. Д. Ушинского, ул. Слободская, 83, 14000 г. Чернигов, Украина, env_2006@ukr.net

В предлагаемой статье рассматривается проблема развития системы повышения квалификации учителей в последипломном образовании Украины и Республики Польша. Описываются цели образовательного процесса системы повышения квалификации педагогов на современном этапе развития этих стран. Определяются возможности внедрения положительного опыта профессионального совершенствования польских учителей. Автор акцентирует внимание на важности дефинирования системы повышения квалификации педагогов – одного из звеньев непрерывного образования специалистов, которая осуществляет значительный вклад в экономику любого государства.

Ключевые слова: последипломное образование; профессиональное совершенствование учителей в Республике Польша; система повышения квалификации учителей; учитель.

DEFINING THE SYSTEM OF TEACHER TRAINING IN THE SCIENTIFIC SPACE OF UKRAINE AND THE REPUBLIC OF POLAND

Yevtushenko Nataliya, PhD, Associate Professor of the Department of Natural and Mathematical Sciences and Methods of Teaching Them, Chernihiv Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after K. D. Ushynskyi, 83 Slobidska Str., 14000 Chernihiv, Ukraine, env_2006@ukr.net

The proposed article deals with the problem of the development of the teacher training system in postgraduate education in Ukraine and the Republic of Poland. The goals of the educational process of improving the skills of teachers at the present stage of development of these countries are described. The possibilities of implementation of the positive experience of professional improvement of Polish teachers are outlined. The author focuses on the importance of defining the system of professional development of teachers as one of the links of continuing education of professionals, which makes a significant contribution to the economy of any state.

In particular, the meaningful analysis of the concept of «advanced training» proves that this term in the domestic scientific literature is often identified with the bringing of pedagogical knowledge, skills and competences in the line with the requirements for the modernization of the education system. The wider meaning is the definition of the professional development of specialists as a calling to implement the principle of «continuous education» as an integral part of the overall system of continuous education of the individual, which allows the teacher to improve his professional level throughout the period of teaching activity. According to the normative documents the concept of «advanced training» is defined as increasing the level of readiness of a person to perform his professional tasks and responsibilities or gaining the ability to perform additional tasks and responsibilities by acquiring new knowledge and skills within the professional activity or field of knowledge.

The generalization of modern scientific views on teacher training as a pedagogical system leads to understanding of it as an organized object that manages the process of transfer and mastering advanced pedagogical experience, interaction between different interconnected structural components (out-of-school and school level), united by one educational goal of the development of the individuality and personality of the teacher; as a complex continuous variable management system that solves the educational and educational tasks of professional development of teachers, with the help of which pedagogical goals are achieved, namely the bringing of pedagogical knowledge, skills and competencies of specialists in accordance with the needs and requirements of the modern society.

Polish researchers single out other approaches to defining the professional development of teachers in postgraduate education and use the term «the system of professional improvement of teachers». The definition of «the system of professional improvement of teachers» in the Polish version is close to the concept of «postgraduate education» in the Ukrainian scientific space, that is the specialized improvement of education and professional training of a person by deepening, expanding and updating of his knowledge, skills and abilities on the basis of the previously acquired higher education (specialty) or vocational education (profession) and practical experience.

Thus, in the scientific space of Ukraine and the Republic of Poland, the concept of «a teacher training system» is considered quite widely in different contexts: the continuous process, the result of the educational process, the set of structural components, etc. The analysis of the author's definitions proved that, due to its multidimensional nature, the vision of the concept of «teacher training system» will be constantly changing under the influence of social processes, which in future will require further consideration and clarification.

Keywords: *postgraduate education; professional development of teachers in the Republic of Poland; teacher training system; teacher.*

Стаття надійшла до редакції 24.08.2017

Прийнято до друку 05.10.2017